

## Rok 2023 - Rokiem Aleksandry Piłsudskiej

W związku z ustanowieniem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej roku 2023 Rokiem Aleksandry Piłsudskiej, w 60. rocznicę jej śmierci, przygotowaliśmy dla Państwa galerię materiałów archiwalnych pochodzących z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach. Dotyczą one m.in. z wizyty Pani Marszałkowej w Kielcach w sierpniu 1926 r. podczas V Zjazdu Związku Legionistów. Część materiałów upamiętnia działalność Aleksandry Piłsudskiej w powołanym w Kielcach w 1914 r. Biurze Informacyjnym Komisariatu Wojskowego „Rządu Narodowego” i przygotowywaniu przez nią materiałów dla wydawanego „Dziennika Urzędowego Komisariatu Wojsk Polskich w Kielcach”. Oddzielną grupę stanowią dokumenty dotyczące organizacji w 1937 r. Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze upamiętniającego życie i działalność jej męża. Aleksandra Piłsudska była Przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego wspomnianego Muzeum.

---

Aleksandra Piłsudska z d. Szczercińska urodziła się w 1882 r. w Suwałkach. Ukończyła gimnazjum, następnie studiowała na Uniwersytecie Łatającym. W 1904 r. wstąpiła do Polskiej Partii Socjalistycznej i jako członkini Organizacji Bojowej PPS brała udział między innymi w akcji pod Bezdanami. Podczas I wojny światowej wstąpiła do Legionów Polskich i została komendantką kurierów legionowych. Działała także w Polskiej Organizacji Wojskowej, za co w 1915 r. została aresztowana i internowana w obozie jenieckim w Szczypiornie, z którego przeniesiono ją później do obozu w Lubaniu na Śląsku.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego, będąc już żoną Marszałka Józefa Piłsudskiego, nadal angażowała się w działalność społeczną na rzecz pomocy dla sierot, rodzin wojskowych, wsparcia najbiedniejszych, tworzenia przedszkoli, szkół, bibliotek i świetlic dla młodzieży. Za swój osobisty sukces uważała przyznanie Polkom pełni praw wyborczych.

Po wybuchu II wojny światowej przeniosła się do Londynu, gdzie zmarła w 1963 r. W 1992 r. prochy Aleksandry Piłsudskiej zostały złożone w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Za swoją działalność Aleksandra Piłsudska odznaczona była m.in.: Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari „za męstwo i hart ducha wykazane w pracy niepodległościowej”, Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych oraz Krzyżem Niepodległości z Mieczami.

przygotowanie Paulina Kaleta